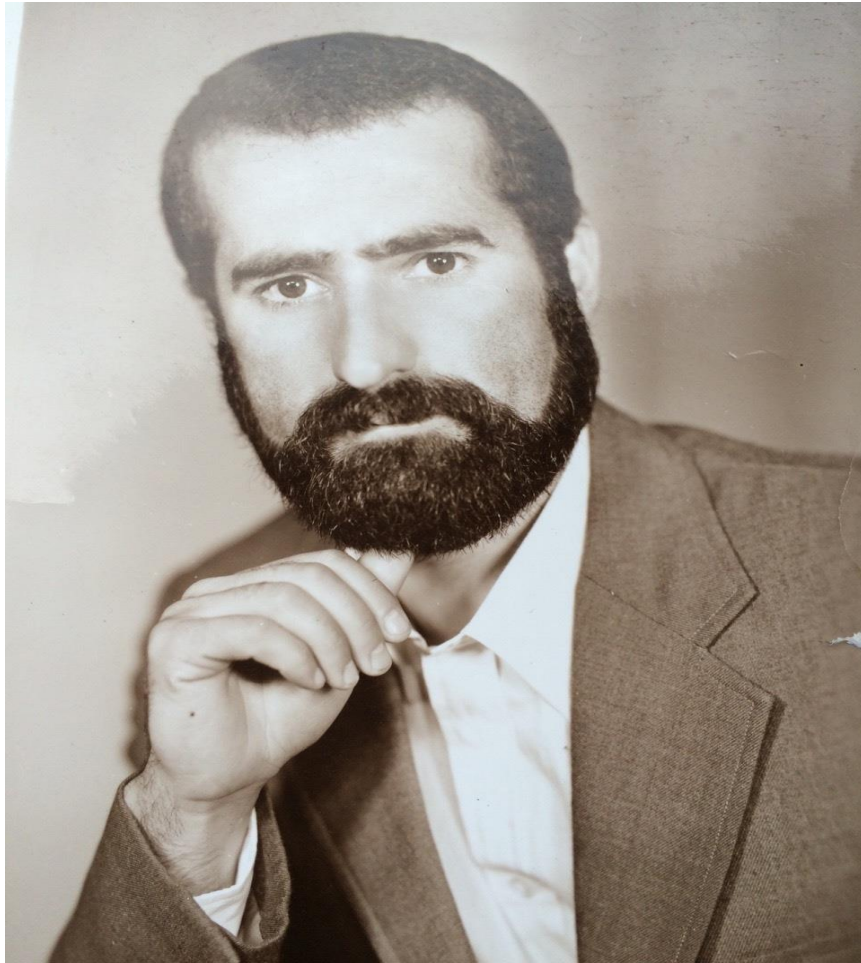

دکتر یارمحمد حیدر زاده کارشناس محیط زیست

راهای کاهش اثرات منفی تغییر اقلیم بر منابع آبی افغانستان

تغییر اقلیم به معنی گرم شدن هوای زمین از آلودگی گازهای مانند منو دی اکسید کربن ، دی اسید نیروژن و دی اکسید گوگرد است ، گرمایش زمین باعث پدیده هایی می شود که محلات بدون پوشش سبز محیط زیست را متضرر می سازد. و باعث فرسایش خاک و خشک شدن زمین از پوشش گیاهان سبز می گردد.

وجود پوشش سبز در اراضی دامنه ها موجب ذخیر منابع آبی است و پوشش سبز که از زیر ساخت های اکوسیستم در یک مکان به حساب می آید یک روش منحصر به فرد جهت خنک ساختن سنگ چوب محل است و نیز باعث کاهش آلودگی دید هوا و توسعه هوای پاک می باشد.

در ختان و بوته ها سبز به طور طبیعی با جذب منو اکسید کربن ، دی اسید نیتروژن و دی اکسید گوگرد ، موجب تمیز شدن هوا می شوند.

پوشش سبز همچنین ذرات موجود در هوا را جذب کرده و با کاهش حرارت موجب بهبود سطح بهداشتی عمومی در محیط می گردد.

یکی از دلایل تبدیل شدن کابل به شهر خشک که ما آگاهان و دوست داران محیط زیست شاهد این مساله در طی این ۱۵ سال هستیم استفاده از فضای سبز شهر در جهت گسترش بی رویه شهر مغایر استاندارد شهرسازی است و در نتیجه نیاز مردم برای آب آشامیدنی و پخته پز استفاده بی رویه از آب های زیر زمینی شده است که امروز ریشه درختان کابل دیگر به سطح آب های زیر زمینی نمی رسند و به همین سبب یا خشک می شوند و یا کلان نمی شوند.

دلیل دوم خشک شهر کابل گرمایش خانگی و کوره های خشت پزی است که سوخت های فسیلی در آنها مورد استفاده قرار می گیرد که باعث تولید گاز های گلخانه ای شده است.

سوم دلیل خشکید شهر کابل فعلاً در شهر کابل خشک بالاتر ۴۰۰ هزار عراده و سایط نقلیه نو و کهنه روزانه تردد رفت آمد وجود دارد.

دلیل آلودگی هوای کابل عبور و مرور و سایط نقلیه به هیچ وجه به معیار های پذیرفته شده ی بین المللی محیط زیست هماهنگ نیستند.

این گازهای سوخت بنزین که از دود کش و سایط نقلیه به بیرون خروج و در هوا پخش می شود بنام دی اسید کربن و گاز نیتروژن است.

دی اکسید کربن یک گاز خطرناک حاصل از سوزاندن سوخت بنزین از موتور های خود رور و دیگر وسایط نقلیه خارج به محیط راه آزاد می شود که این گاز دی اکسید کربن از تنفس آن شما را کسل کننده و نیتروژن گاز خشمگین کننده است که راه های مو تر رو و طبیعت را اسیدی آلود می کنند.

همین د اکسید کربن کاربن است که از سوخت بنزین و سایط نقلیه رها می شود به گرم شدن کره زمین کمک می کند.

افغانستان در حاضر نظر به گزارش اداره ملی محیط زیست در حدود ۱۳,۶ دهم در صد کاربن دای اکسید تولید می کند.

یکی راهای کاهش اثرات منفی تغییر اقلیم در کشور ما مدیریت چرای رمة ها و گله ها در کشور است باید مدیریت چرا گله ها با رهنمایی های متخصصان علم چاروا پروری و کارشناسان حفاظت محیط زیست پیش رود. از دیگانه کارشناسان محیط زیست نگهداشتن حداقل علوف در سطح مراتع برای حفاظت از خاک تا زمانیکه غلف یا گیاهان بطور کلی تجدید حیات نمایند ضروری است.

توجهی داشته باشید چراندن چاروا ها دارای پراکنده مناسب در چراگاه ها باشند تا به افزایش طول دوره استراحت گیاهان علوف ای مرغوب کمک شود. به این روپش چرا گیاهان فوق العاد قوی خواهند و سیستم ریشه آنها نیز بالا می باشد، کمترین آسیب را خواهند دید.

چراندن رمة های گوسفند و گله بز در چراگاه های منطقه یخچالی هیچ ممکن نیست بخاطریکه در نتیجه چراندن بی رویه باعث تخریب اکوسیستم کوهستانی می شود. این یافت جدید تنها بخش از مطالعه کارشناسان حفظ محیط زیست تاکید شده است اگر در زمره حفظ یخچالهایی طبیعی هندوکش از طرف اداره ملی حفاظت محیط زیست در منع چرا گله ها کوناهی انجام گیرد. باعث ذوب شدن سریع یخچالها به شمار می آید.

بز به دلیل عادت و نوع حرکت سر و فک ها در موقع تغذیه به کمک آرواره های قوی خود گیاهان را گرفته و با ضربه آن را همراه با ریشه از خاک خرج می کند.

بز شاخه و برگ درختان با ایستادن روی دو پای عقب خود شروع به خوردن می کند و حتی قادر است که تا نوک درختان نیز بالا برود و به نقش تخریبی اش بپردازد. همین ویژگی ها باعث شده است که بز را حیوان زیان آور بدانند که باعث فقیر شدن و حتی از میان رفتن چراگاه و جنگل ها و نابود شدن پوشش گیاهی و افزایش خاک و در نتیجه تخریب محیط زیست می شود.

مساله که ما شاهد آن در دو دهه اخیر هستیم از بی توجهی ادارات مسؤل نابودی دامنه کوه ها و دشت ها از پوشش سبز گیاهی از قبیل هنگ بد بوی و ار بن کند ریشه شیرین بویه از بن کند درخت بادم کوهی و درختان پسته و لگد مالی چرای بی رویه گله ها که باعث تخریب از بین رفتن پوشش گیاهان منطقه شده و می شود و مسوولان اداری ملی حفاظت محیط زیست باید مانع این عوامل شوند و مردم محل را از زیان رسانی جدا خوداری کنند که حیات این گیاهان سبز می تواند آب را در خاک ذخیر کند و پوشش سبز مناسب (عایق حرارتی) باعث سرد شدن منطقه یخچال ها و یخچالها طبیعی را از حرارت و گرما محافظت می کند و باعث ماندگاری این یخچالها ها می شود و این ذخایر طبیعی به مرور زمان وبه آهستگی به منابع آبیاری روی زمین مانند جوی ها دریاها و ذخایر زیر زمینی آب را بدهد.

ذخایر منابع آب جریان دریا خروش ما از اثر ذوب یخچالهای طبیعی ما است که در مسیر دریا ها میلیونها انسان مشغول زراعت و باغداری در کشور هستند وابسط به حفظ این منابع بزرگ طبیعی است. این منابع آبی ما یکی از موثرترین گزینه است که می توان برسر زمین حاصلخیز ما برای بهبود وضعیت محیط زیست کشور امروز و در آینده مورد استفاده قرارگیرد.

یخچال های طبیعی که در نقاط مرتفع کشور ما وجود داشت و بهترین منابع مطمئن ذخیره آبی کشور را تشکیل می دهد به دلیل از بین رفتن پوشش گیاهی در طی این بیشتر از سه دهه به تدریج این یخچال ها ذوب گردیده و اگر مسوولین اداره ملی حفاظت محیط زیست بی توجهی کنند یخچالها در حال نابودی است. همان طور که در بالا در مورد ذکر شد، موجودیت بوته زارهای سبز باعث سرد شدن منطقه مانع بالا روری حرارت گرما در منطقه می شود باعث ماندگاری این یخچال ها می شود.

یخچالهای طبیعی ما برای تغذیه خود به کول ها، حوضچه ها طبیعی، بند های مصنوعی و اقیانوس ها وابسته هستند. بدین ترتیب که بخشی از آب تبخیر شده کول های حوضچه ها بند های مصنوعی و اقیانوس ها به صورت برف به روی خشکی می بارد.

یخچال های طبیعی که در نقاط مرتفع کشور ما وجود دارد، بهترین منابع مطمئن ذخیره آبی کشور را تشکیل می دهد به دلیل عدم کنترل از بین رفتن پوشش گیاهی در طی این بیشتر از ۳۸ سال سریع این یخچال ها ذوب شده روان است و در حال نابودی است.

راه ها ساده حفظ یخچالها طبیعی در سرچشمه موضوع ذخیره سازی آب دریا ها در دره های مناطق کوهستانی با ساخت بند های بسیار کوچک می توان مدیریت کرد.

ایجاد پوشش گیاهی انبوع در منطقه از بوته های جنگلی باعث بالا رفتن نفوذ آب باران و برف در خاک مناطق کوهستانی می شود. و مانع بروز سیلاب در مناطق شیب دار در ایام بارندگی شدید می شود. در هنگام بارندگی مناطقی که دارای پوشش گیاهی مناسب می باشد حجم کمتری از آب به صورت روناب بروی سطح جاری می شود.

یکی از راه های کاهش اثرات منفی تغییر اقلیم بر منابع آبی کاشت درختان بخصوص بادم می توان بدون شک با اندکی تلاش با کاشت دانه های قوریه پرورش و خواباندن شاخ تکثیر کرد و ساحه جنگلی را به راه انداخت که می توان دامنه کوه های را مناطق گرم خشک را با پرورش این درخت زیبا پوشش داد و به این شیوه با نهال شانی ، منطقه را از فرسایش خاک و ایجاد روان آبها و خطر سلاب ها نجات داد. درخت بادم ، ارغوان در اقلیم نمیه خشک و سنگ ریز می روید و در برابر گرما درجه حرارت و کم آبی محیط مقاوم و سازگار به خشکی می باشد.

درختان پسته در بخش وسیع کوه دامنه شمال ، شمال شرق و شمال غرب کشور بيشکل پراکنده خود روی روییده است و اراضی پسته زار نواحی مذکور ضرورت به گسترش به وسیله تکثیر انبوع سازی دارد. درخت پسته درختی است در تپه های خاکی به را حتی رشد می کند و استقامت زیاد به بی آبی دارد و از آب باران ، بخار آب کول ها ، جھیل ها ، دریاچه ها یا بند های مصنوعی کمک می گیرد و محیط زیست را حیات می بخشیده است. پسته زاران پر فیض ، بخش حساس از سرمایه طبیعی کشور ما است و هم در برگیرنده بسیار از نیاز و پشوانه ای دوا مدار اهالی منطقه و منبع خوب اقتصادی به کشورما از بابت صادرات آن است. ایجاد پروژه های تحفظی خاک و تنظیم آب در تپه های خاک نواحی برف گیری باعث تسریع نفوذ پذیری آب برف و باران در خاک و جلوگیری از جاری شدن سریع روناب در روی خاک، آب برف و باران در چوقری های حفر شده جمع می شود.

هدف جمع شدن آب برف و باران در چوقری های حفر شده تسریع نفوذ پذیری آب در خاک و رویدن گیاهان در خاک نم دار ، باعث احیای مجدد منابع طبیعی و افزایش چشمه سارها و علفچر ها می شود.

هدف از فعالیت های برنامه تحفظی خاک و تنظیم آب در جهت پوشانیدن روی زمین صیقل شده بوسیله کاشت نباتات یا گیاهان و این تدابیر بخاطر جلوگیری از تخریب خاک و در نهایت پیشگیری از اثرات منفی بلند روی درجه حرارت کره زمین متضرر شدن محیط زیست است.

گیاهان و نباتات همچنین باعث کاهش اثرات خشکسالی، کاهش فرسایش خاک و سایر اثرات مخرب زیست محیطی می شوند. اهمیت ایجاد پروژه های تحفظی خاک و تنظیم آب در نواحی ولایات برف گیر برای مردم آن ارزشمند و مهم است و ایجاد این پروژه های تحفظی خاک و تنظیم آب در تپه های خاکی، باعث احیای مجدد منابع طبیعی و افزایش چشمه سارها و علفچرها و در عین حال برای تشویق کردن جوانان روستایی فقرزده و اشتغال آنها می شود.

در حقیقت اکثر ولایت افغانستان از حوزه آبریز خوب برخوردار است و این امکان برای ما می دهد که با کشیدن نهر سنتی ، جوی ها عنعنوی آبرسانی ، حفر کانال های خاکی و یا ساخت کانال های پخته آبرسانی آب بدسترس زراعت کاران و باغ داران کشور ما قرارداد و با این شهادت می توانیم قدم اول در کاهش اثرات منفی تغییر اقلیم و بهبود محیط زیست قدم گذاشت .

وسعت بخشیدن اراضی زمین های زراعتی و باغ داری و تاکداری علاوه بر اینکه باعث احیای اماکن مرطوب می شود و یک حرکت به سوی مصونیت غذایی و خود کفایی کشور ما در تولیدات کشاورزی مشکل اکثریت شهروندان افغانستان را حل خواهد کرد.

چون افغانستان از لحاظ ثروت ارض و آبی خویش غنی ترین کشور در منطقه است و بکار گیرفتن این ثروت ملی ایجاب تمویل و امداد تکنیکی را از طرف سازمان های بین المللی طلب می کند.

منابع

ویک پدی